

บทที่ 3  
ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งเป็นการศึกษาและสำรวจตัวแปรในปรากฏการณ์และค้นหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ของปรากฏการณ์นั้น ๆ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ , 2522) แต่เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว (expost factor) และศึกษาถึงความคาดหวัง (expectation) ของตัวแปรอิสระ ดังนั้นการศึกษาหรือการวัดตัวแปรจึงเป็นการวัดเพียงครั้งเดียวต่อกลุ่มที่ต้องการศึกษา

ประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา ประกอบด้วย อธิบดี รองอธิบดี และผู้อำนวยการกอง , ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ , คณะทำงานประชาสัมพันธ์ และครู - อาจารย์ในสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา เฉพาะวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเกษตรกรรม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 36 สถานศึกษา ใช้สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา จากการพัฒนาของสถานศึกษาในด้านส่งเสริมการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านการวางแผนและพัฒนา กรมอาชีวศึกษาได้มีประกาศให้สถานศึกษาเหล่านี้เป็นสถานศึกษาคีเด่น (ระดับประเทศ) สถานศึกษาเร่งรัดพัฒนาดีเด่น (ระดับภาค) จึงได้กลุ่ม

ตัวอย่างสถานศึกษาดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

	สถานศึกษาดีเด่น	สถานศึกษาเร่งรัดพัฒนาดีเด่น	สถานศึกษาทั่วไป
วิทยาลัยเกษตรกรรม →	วช.บุรีรัมย์	วช.ยโสธร	วช.อุบลราชธานี
วิทยาลัยอาชีวศึกษา →	วอ.ศ.มหาสารคาม	วอ.ศ.สุรินทร์	-
วิทยาลัยเทคนิค →	วท.อุบลราชธานี	วท.ขอนแก่น	วท.ร้อยเอ็ด
	-	วท.ยโสธร	วท.กาฬสินธุ์

- หมายเหตุ 1. วิทยาลัยเทคนิคมี 2 ประเภท คือ ก. เปิดสอนสาขาทางการเรียนเฉพาะวิชาชีพ  
ทางช่างอุตสาหกรรม ข. เปิดสอนสาขาทางการเรียนวิชาชีพทางช่างอุตสาหกรรม  
พาณิชย์กรรม และคหกรรมศาสตร์
2. วช. = วิทยาลัยเกษตรกรรม  
วท. = วิทยาลัยเทคนิค  
วอ.ศ. = วิทยาลัยอาชีวศึกษา

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง 10 สถานศึกษาดังตารางข้างต้น

การสุ่มตัวอย่างประชากรของกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา - วิจัย ครั้งนี้ แบ่งเป็น 4

กลุ่มดังนี้

1. ผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมด ร้อยละ 100 มี

- 1.1 อธิบดีกรมอาชีวศึกษา
- 1.2 รองอธิบดีกรมอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน
- 1.3 ผู้อำนวยการกอง จำนวน 9 คน
  - 1.3.1 กองวิทยาลัยเทคนิค
  - 1.3.2 กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
  - 1.3.3 กองวิทยาลัยเกษตรกรรม
  - 1.3.4 กองการศึกษาอาชีพ
  - 1.3.5 กองแผนงาน
  - 1.3.6 เลขานุการกรมอาชีวศึกษา
  - 1.3.7 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
  - 1.3.8 ผู้เชี่ยวชาญ 2 คน

กลุ่มที่ 2 , 3 และ 4 ใช้ประชากรจาก 11 สถานศึกษาจากที่ได้สุ่มตัวอย่างมาแล้วดังนี้

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมด ร้อยละ 100 มี

- 2.1 ผู้อำนวยการ
- 2.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
- 2.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
- 2.4 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
- 2.5 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา

3. คณะทำงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมดร้อยละ 100

4. ครู - อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนในสถานศึกษา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ตามประเภทของประชากร (stratified random sampling) ร้อยละ 25 ของประชากรทั้งหมด จำนวนตัวอย่างจากต่างตำแหน่งหรือหน้าที่กัน

ฉะนั้นในการศึกษาวิจัยทั้ง 4 กลุ่มนี้จะได้ข้อมูลเท่ากับ 277 ชุด



ตามสมมติฐานการวิจัย แบ่งประเภทตัวแปรได้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตำแหน่งหน้าที่ของกลุ่มประชากร ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ และตำแหน่งครู - อาจารย์

2. ตัวแปรตาม คือ ความคาดหวังของกลุ่มประชากรที่มีต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นโดยกำหนดเลขรหัสกำกับหน้าคำตอบทุกคำตอบ และคอดีนของคำตอบไว้ล่วงหน้า (pre - coded questionnaire and pre - formatted questionnaire) (เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ , 2522) เพื่อเตรียมไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกับคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

แบบสอบถาม แบ่งเป็นคำถามปิดและเปิด 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว และข้อมูลภูมิหลังทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานที่ทำงาน ตำแหน่ง ประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษา และการประชาสัมพันธ์ อาชวราชการ ฯลฯ มีคำถามทั้งหมด 13 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการประชาสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ดังนี้

- บุคลากร
- งบประมาณ
- สำนักงาน
- เครื่องมือ



- กิจกรรมและการให้บริการข่าวสาร
- สื่อ
- ภาวะแวดล้อมและความร่วมมือ
- การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน ชุมชน
- ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

มีคำถามทั้งหมด 69 ข้อ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้หนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อกับ  
กรมอาชีวศึกษา และหนังสือราชการจากกรมอาชีวศึกษา ติดต่อกับสถานศึกษาที่ทำกาวิจัยโดยมี  
การเก็บข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีนำแบบสอบถามมาให้ประชากรที่กำหนดไว้เป็นผู้ตอบ  
เป็นรายบุคคล

1.1 กลุ่มผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา มอบผ่านเจ้าหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษาซึ่งมี  
ความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้งได้รับการแนะนำอย่างดีเกี่ยวกับแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำแบบสอบถาม  
ไปให้กลุ่มประชากรตอบ

1.2 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา คณะทำงานประชาสัมพันธ์ และครู - อาจารย์  
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ตอบด้วยตนเอง

2. การเก็บข้อมูล จะเก็บรวบรวมให้แล้วเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2534 เป็น  
ระยะเวลา 1 เดือน

3. จากจำนวนประชากรที่ศึกษา จำนวน 277 คน ปรากฏว่าได้แบบสอบถามกลับคืน  
มา 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.92

### เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ส่วนใหญ่เป็นคำถามแบบปลายปิด (close - ended  
questions) แบบตรวจสอบ (check list) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating

scale) หนึ่งคำถามแบบปลายเปิด (open - ended questions) เป็นคำถามลักษณะสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากส่วนที่เป็นคำถามปลายปิด

เกณฑ์การให้คะแนนจึงมีรายละเอียดดังนี้

1. คำถามที่วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เป็นคำถามปลายเปิด ลักษณะสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง จำนวน 4 ข้อ วัดคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม (top of mind) เทียบกับความถูกต้อง มาตรฐานทางหลักวิชาการของการประชาสัมพันธ์ว่ามีความถูกต้อง มากน้อยเพียงใด (right attitude , right frame of work and right knowledge)
2. คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่มีเลข จำนวน 69 ข้อ โดยอ่านค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย เป็น 4 3 2 1 และ 0 ตามลำดับ

สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถาม ตอนที่ 3 (การปฏิบัติจริงและความคาดหวัง) มีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.50 หมายถึง ไม่มีเลข  
 ค่าเฉลี่ย 0.51 - 1.50 หมายถึง น้อย  
 ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง  
 ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มาก  
 ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป หมายถึง มากที่สุด

### ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาจริงไปทำแบบทดสอบ (Pre - test) เป็นจำนวน 60 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างและประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและประชากรจริง ที่วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด และวิทยาลัยเกษตรกรรมนครราชสีมา เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไข การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นจะคำนวณในส่วนที่สามารถวัดออกมาเป็นคะแนน ส่วนคำถามที่เป็นข้อมูลจริง (fact) จะพิจารณาแก้ไขด้านถ้อยคำเพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น



ความเชื่อมั่นได้ของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มีค่า 0.96 ถือว่ามีความเชื่อมั่นได้ในเกณฑ์สูงมาก

$$\text{ใช้สูตร} \quad r_{tt} = 1 - \frac{M_{\text{error}}}{MS_{\text{ind}}}$$

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ในการประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลการวิเคราะห์มาสรุป แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง วิธีการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) ใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) ของข้อมูลทุก ๆ ข้อในทุก ๆ ตอน โดยระบุค่าของข้อมูลออกมาเป็นร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 6 ข้อ โดยใช้สถิติการคำนวณ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบหาความแตกต่างในระดับความคาดหวัง และการปฏิบัติจริงในงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามกลุ่มตัวแปรอิสระ 4 กลุ่ม คือกลุ่มผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มคณะทำงานประชาสัมพันธ์และกลุ่มครู - อาจารย์

2.2 การทดสอบค่าเฉลี่ยโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Procedure) สำหรับทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ภายหลังที่ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว

2.3 การทดสอบโดยทดสอบค่า F (F - Test) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวัง และการปฏิบัติจริง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่ม

2.4 การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โปรดักต์ โมเมนต์ (Pearsons' Product Moment Correlation Coefficient - Rxy) เพื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

### การประมวลผลข้อมูล

1. ลงรหัสในแบบสอบถาม เพื่อเปลี่ยนสภาพข้อมูลให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถอ่านค่าได้
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยนำแบบสอบถามที่ลงรหัสข้อมูลแล้ว ไปเขียนลงใน Coding Form และป้อนโปรแกรมกับข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
3. ทดสอบความถูกต้องของข้อมูลจากข้อมูลที่พิมพ์ออกมา (Print out) เพื่อตรวจสอบข้อผิดพลาดในการประมวลผลข้อมูล แล้วจึงจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ
4. แปลความหมายของข้อมูลที่ประมวลผลเรียบร้อยแล้ว เพื่อจัดทำรายงาน สรุปผล



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย